

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายเสนอ นิลเดช

เกิด ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๗

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษา

- ปริญญาศิลปบัณฑิต (โบราณคดี)
  คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาปัตยกรรมไทย
  คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงาน

หนังสือ

- ศิลปะสถาปัตยกรรมล้านนา
- พระบรมมหาราชวังและวัดพระแก้ว
- พระที่นั่งเวหาศน์จำรูญ
- มรดกแผ่นดิน

ฯลฯ

งานวิจัย

- “ศิลปกรรมสมัยทวาราวดี พุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๖”
- “ปัญหาเจดีย์โบราณที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี”
- “วัดไลย์ ศิลปกรรมสมัยอู่ทอง พุทธศตวรรษที่ ๑๘”
- “การศึกษารูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรม
  ณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

ฯลฯ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานทางวิชาการ
  ของสถาบันต่าง ๆ
- กรรมการร่างและพิจารณาหลักสูตรของสถาบันต่าง ๆ
- กรรมการและที่ปรึกษาการขึ้นทะเบียนอนุรักษ์ และบูรณะ
  ปฏิสังขรณ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุของกรมศิลปากร
- อาจารย์พิเศษสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

ฯลฯ

หน้าจั่ว

วารสารวิชาการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ฉบับที่ ๑๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๐
ISSN 0857-1475

เจ้าของ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
วังท่าพระ ถนนหน้าพระลาน กทม. ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๑-๕๘๗๗, ๒๒๑-๘๘๓๗

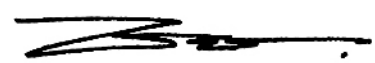
ที่ปรึกษา	ชัยสิทธิ์	ด่านกิตติกุล
บรรณาธิการ	สุพักตรา	สุทธสุภา
กองบรรณาธิการ	อำนาจ	รัตนบัญญัติ
	ปรีชญา	มหัทธนทวี
	ภัทรพล	เวทยสุภรณ์
ออกแบบปก	ชัยสิทธิ์	ด่านกิตติกุล

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๑
๒ ถนนพระจันทร์ กทม. ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๔-๑๓๕๐, ๒๒๔-๗๓๕๗

คำนำ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีนโยบายในการผลิตหนังสือ ตำรา วารสาร และเอกสารประกอบการสอน ตลอดมาทุกปีการศึกษา โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินรายได้ของแต่ละปี เป็นเงินทุนในการดำเนินการพิมพ์ สำหรับปีการศึกษา ๒๕๔๐ นอกจากจะมีการออกวารสาร "หน้าจั่ว" ฉบับปกติเช่นทุกปีที่ผ่านมา ยังได้มีการจัดพิมพ์วารสาร "หน้าจั่ว" ฉบับพิเศษ เพิ่มขึ้นอีก ๑ เล่ม โดยเป็นการรวบรวมคำบรรยายวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ของรองศาสตราจารย์ เสนอ นิลเดช ที่ได้สอนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มากว่า ๒๕ ปี มาจัดพิมพ์รวมไว้ในเล่มเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเอกสารคำบรรยายดังกล่าว แม้จะเป็นเอกสารที่มีลักษณะเป็นตอน ๆ ใช้สำหรับประกอบการบรรยายในชั้นเรียน แต่ก็เปี่ยมไปด้วยเนื้อหาวิชาที่เป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาและผู้สนใจ จะสามารถเข้าใจถึงพื้นฐานความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและสถาปัตยกรรมไทยได้เป็นอย่างดี

ในนามคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เสนอ นิลเดช ที่ได้กรุณาอนุญาตให้นำเอกสารประกอบการสอนมาจัดพิมพ์ ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ อรศิริ ปาณินท์ อาจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล ที่ช่วยดำเนินการรวบรวม จัดพิมพ์วารสาร "หน้าจั่ว" ฉบับพิเศษนี้ และขอบคุณกลุ่มนักศึกษาที่ช่วยเขียนภาพประกอบเพื่อขยายความตามคำบรรยายของอาจารย์ ซึ่งได้แก่ นายกิจโชติ นันทนสิริวิกรม นายจิรพัชว์ วิพันธ์พงษ์ นางสาววันดี พินิจวรสิน นายลีนวัตร ธีรพงษ์รามกุล นายมฆไกร สุธาดารัตน์ นายจาริต เดชะคุปต์ นายพินัย สิริเกียรติกุล นายวิรุจ อัศวประภาส นายสัทธา ปัญญาแก้ว นางสาวรุ่งรัตน์ ชุ่นทรัพย์ และอีกหลาย ๆ คนที่ไม่อาจเอ่ยนามได้หมด

นายชัยชาญ ถาวรเวช
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

บรรณานุกรม

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **ตำนานพระพุทธเจดีย์** ธนบุรี : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ๒๕๑๓.

น. ณ ปากน้ำ. **ศิลปอยุธยา.** กรุงเทพมหานคร : ธเนศวรการพิมพ์, ๒๕๑๔.

น. ณ ปากน้ำ. **ศิลปในบางกอก.** พระนคร : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร, ๒๕๑๔.

นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา. และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. **สาสน์สมเด็จ.** พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.

บุญช่วย สุชวโน, พระมหา. **อินโดนีเซียวันนี้.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

พิริยะ ไกรฤกษ์. **แบบศิลปในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๐.

ศิลปากร, กรม. **รายงานการสำรวจและขุดแต่งบูรณะโบราณวัตถุสถานเมืองเก่าสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๑๒.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๒.

ศิลปากร, กรม. **ศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย.** ประจวบคีรีขันธ์ : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, ๒๕๑๗.

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. **คู่มือพระปฐมสมโพธิกถา.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, ศาสตราจารย์ ม.จ. **ศิลปะขอม** เล่ม ๑, ๒, ๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๓.

Brown, Percy. 1942. **Indian Architecture (Buddhist and Hindu).** Bombay : N.E. Chinwala.

Roy C., Craven. **A Concise History of Indian Art.** Norwich : Jarrold and Sons Ltd.